

„Edinost“

I baje enkrat na dan, razun nedelj in
raznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 87.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbam.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Casario, Angiolillo, Passanante, Acciarito, Bresci, Oberdank, Lucheni.

Niti pet let, če se ne motim, ni minolo, odkar je moral predsednik francoske republike, Carnot, žrtvovati svoje dragoceno življenje, zadet od morilčeve roke italijanskega junaka Casseria; kmalu potem je žalovala jedna Španija za svojim ministerskim predsednikom, jednim najučenejših, najveljavnejših in v tedanjem času za svojo domovino najunetejših in energičnih mož, ki je moral umreti, zadet od Italijana Angiolilla.

Pred mnogimi leti bi bil moral pasti — da ni bilo previdnosti božje — tudi naš premilostljivi vladar Fran Josip in zopet pod roko jednega Italijana — ki je hotel izvršiti ta umor ne morda kakor kakov anarhist, ampak kakor najnavdušenejši italijanski irredent. In tega junaka slave še dandanes po Italiji kakor italijanskega mučenika. Za njegova bivanja v Italiji je nanesel slučaj, da sem bil povabljen na neko tako slavnost. Ume se, da sem povabilo prezirljivo odklonil.

A čemur je srečno utekel naš vladar, je doletelo njegovo milo soprogo, našo premilostljivo cesarico, najboljšo ženo na svetu, ki ni niti lasu skrivila nobenemu človeku na svetu. In ta milostljiva nedolžna žena je morala umreti, zadeta od bodala, seveda zopet Italijana — Lucheni.

In sedaj so si ti človeški nestvori izbrali italijanskega kralja za svojo žrtev. Dvakrat je utekel italijanski kralj krvoločnosti jednega Passanante in Acciaritija, tretjič pa je moral pustiti svoje življenje, zadet seveda od sokrvnika-Italijana Brescija!

Torej v kratkem času niti petih, šestih let so morali glavarji treh držav in ena soproga četrtega glavarja žrtvovati svoje življenje — in to vsi kakor žrtve italijanskih anarhistov.

Čudno se zvijajo italijanske novine naših pokrajin, ki bi radi oprale Italijo sramotnega dejstva, da je baš ona domovina anarhističnih ubijalcev.

Res je, kaj more ves narod radi tega? Ali vendar in vendar se ne da to tako zlepa opravičiti. Da bi bila samo ta šestorica, potem bi jim eprostili in smatrali bi te živine kakor izmeček človeštva. Ali, kakor nam je bilo čitati te dni, se italijanski anarhisti nahajajo po vsem svetu, v vseh najglavnejših mestih. Skoro vsaki človek, ki je aretiran kakor anarhist, je gotovo Italijan.

Kjer-koli se kujejo naklepi za kako umorstvo, so italijanski anarhisti mej prvimi. In kjer je taka množina italijanskih anarhistov, moramo misliti, da se vsaj del tega naroda identificira z anarhisti.

Kako bi se godilo, recimo, da bi bili morilec Slovani?! Gorje in gorje nam! Ves Izrael bi bil na nogah in niti enega lasu ne bi bilo več poštenega na naši glavi. Italijanski listi bi bili polni psovka do Slovanstva; tu bi ne opravičevali anarhizma, češ, da ta ne pozna domovine. Saj vidimo še sedaj, kako nas zmerjajo z barbari, ako je kedo naših kaj malega zakrivil, ako se je kaj spozabil morda celo v netreznem stanju, ali pa ko je videl, da se mu je godila krivica! In če je bil naš človek kaznovan, bodisi radi najmanjšega kršenja zakonov, že povdarjajo, da je to »sloveno« in lučajo na n v obraz: evo vam, takov je vaš narod! Kedo se ne spominja še z žalostjo zadnjih državnozborskih volitev? Nekoliko naših ljudi, razburjenih vsled doživelega poraza, in razgretih tudi od pijače, se je dalo zavesti do kaznivih činov! A kaj so delali Italijani radi tega z vsem našim narodom?! Ves naš narod so sramotili, imenovali ga barbarskim: narodom-ubijalcem itd. In kdo se ne spominja s sveto jezo v srečanju govora nekega znanega državnega pravdnika na jedni razpravi, ki je sledila onim dogodkom?!

Jaz sem živel v Italiji in na podlagi lastnih opazovanj moram zatrditi, da domovina Italija ni brez vse krivde na tem, da vladarji niso ni en dan varni svojega življenja. Res je sicer, da direktno ne zadevuje Italije nobena krivda na teh umorstvih in da ogromna večina italijanskega naroda obsoja anarhistična grozodejstva, ali na drugi strani je zopet res, da so razmere v Italiji one, ki najbolj povspesujejo anarhizem.

Neznosne so te razmere, ki se kažejo v lakoti, raznih zločinstvih camorre, mafije, banditov, v največji nemoralnosti; nižje ljudstvo je najzapuščeneje na svetu: brez šol, brez vsake zaslombe, izsesano od takimenovanih italijanskih »principi« in »marchesi«; vse to provzročuje nezadovoljstvo med italijanskim ljudstvom, ki skoro umira glada. Italijanski delavci je raztresen po vsem svetu — a da je moral v tolikem številu v svet, ni nihče drugi kriv, nego neznosno gospodarsko in socialno stanje v Italiji! Radi tega redimo tudi mi v Trstu 30.000 italijanskih podanikov, ki se tu šopirijo, zaničujejo nas in imponirajo celo oblastim. Fakt je to, kateremu ni možno oporekati, da je baš obzirom

na te nemile goste pripisati, da se nam Slovanom Primorja odreka najjednostavnejša prava.

Socialna in gospodarska gnjilav v Italiji — ta plodna njiva anarhizma — je netajljiva. Tu treba zastaviti sekuro. Le s socialnimi in ekonomskimi reformami je še možno udušiti banditstvo, anarhizem, mafijo. Italijani naj bi se lotili dela, da povzdignejo Italijo na primerno višino kulture, in za vedno proč s takimi vladami, ki štejejo med svoje podpiratelje poslance à la Palizzolo — glavarje mafije!! Proč z irredentarskimi družtv, ki širijo propagando seznanja po tuji lasti, po tuji krvi, dočim se Italijanom doma pogublja v bedi in demoralizaciji lastna kri. Temu svojemu narodu naj ustanovljajo Italijani šolska društva, da ne bo Italija za vedno na glasu po ogromnem številu svojih analfabetov! Merodavni činitelji v Italiji naj začno enkrat resno skrbeti za pametne socialne in gospodarske reforme in za povzdigo kulture! Reforme v tem zmislu, da Italija neha biti domovina, kjer je le nemaničev in mogočnih posestnikov velikanskih latifundij — brez srednjega in brez neodvisnega kmetskega stanu! Le tako izginejo tudi v Italiji nestvori à la Lucheni, Bresci itd. In dokler ne bo Italija resno mislila na take reforme, dotlej bo padala tudi nanjo senca grozodejstev nje anarhističnih nestvorov.

I. S. F.—v.

Od nekod.

O svojem času sem popotoval globoko doli po Italiji. Bil sem ravno v največjem italijanskem mestu: v Neapelju. Vlak se je ustavil. Naznanila se je zamuda. Na postaji je stal dvorni vlak, pripravljen za odhod proti severju. Čakal je kraljeviča-naslednika, da odrine z njim proti Rimu. Na peronu je bilo mnogo gospode s tlečimi smotkami v ustih. Po mojem osebnem prepričanju so stali tista slavna gospoda onde na peronu, da kraljeviča-naslednika (sedanjega Viktorja Emanuela III.) spodobno, če ne celo šumno, pozdravijo o njegovem odhodu proti Rimu. Kraljevič-naslednik je prišel v spremstvu dveh generalov. Naklanjal se je molče na desno in na levo. Njegovi uljudni pokloni in nakloni niso ponehali celo v salonskem vagonu, dokler ga ni odnesel vlak. In gospoda na peronu? — Ta je stala nepremična, nema, s klobuki na glavi. Spuščala je le goste oblake dima iz ust; na uljudne kraljevičeve pozdrave ni nikdo niti

z ramo zganil. Puhaje goste oblake dima iz ust, so gledali prezirno v salonski vagon, dokler ni isti odpihal. Ostal sem osupnjen! — Prijatelj mi je pravil, da je svoje dni bil v Florenciji. Takratni kralj Viktor Emanuel II., ded sedanjega kralja italijanskega, se je vozil v kočiji. Ven iz kočije se je naklanjal pri-sotnemu občinstvu na vse kraje, ne da bi ga bil kdo pozdravljaval ali mu vsaj odzdravljaval. »Čemu se toliko zvijaš s svojimi nakloni, ko te nihče ne pozdravlja in se ne zveni za-te? sem si mislil« — je zaključil prijatelj moj.

Velik parnik nosil me je po morju. Tam na morskem potovanju sem se sestal z visoko učenim gospodom, vrlim poštenjakom, pristnim Italijanom. Najin pogovor se je sukal o političnih odnosih v Italiji. Mož, bistroumen in dalekogleden, kakor sem ga spoznal, je rekel na neke opazke in doživljaje moje v Italiji doslovno: »Italija je sicer ujedinjena ali edina ni! Prej ali slej nastane tam gotovo velik prevrat. Vladajoča dinastija ni tako priljubljena, kakor se misli na zunaj. Pred nekaj meseci je jezdil kralj Humbert v Monzi, kjer mu je navadno letovišče, ob nekoliko deževnem vremenu na sprehod. Konj se mu je spodtaknil in, kakor je dolg in širok, je te-lebnil kralj v blato. A nihče mu ni priskočil na pomoč, da-si je bilo v neposredni njegovi bližini mnogo občinstva; nihče ga ni pomiloval. Ko se je pa ves blaten pobiral sam na noge, da zopet zajezi, zagnalo je prisotno občinstvo glasen zaničljiv krik.«

Toliko v večje pojasnilo in v popolnitev k notici iz Milana v 178. štev. »Edinosti« pod naslovom: »Čujte! Čujte!«

Gospod urednik! Kmalo bo druga žalostna obletnica, da je zverski človek Lucheni, katerega rede zdaj v Švici na državne stroške, prebodel najplemenitejše sree preblage naše cesarice-kraljice, ter je s tem vse cesarstvo zavil v globoko žalost. In takrat je naše ljudstvo v Trstu na lastne oči videlo in na lastne ušesa čulo, kako so se vedli nekateri Italijani tiste nepozabne dni črne žalosti. Zdaj so se pa ravno med istim našim ljudstvom našle osebe, katere se tedanjega ponašanja izvestnih Italijanov nič več ne spominjajo — pozabili so vse! — In v tej svoji pozabljenosti so celo — češ: prisiljeni (?) in zaradi ljubege miru (?) — žalovali po umorjenem kralju... ne: pomagali so le zalovati izvestnim Italijanom na tem, da je Trst še pod dvoglavim orlom!! — Ali ne slišite, kako se izvestno osebe ironično hihita in zaničljivo krohoče ljudem, katerim je dal Bog spomin menda

PODLISTEK 17

Zinka Brazilijanka.

Povest. Spisal Ivo Trošt.

Otroci so spali in tudi Zinka je spala, ko sta se šepetaje menila moža skozi okno o njeni prihodnosti.

Oče Gregor je strastno natiskal steklenico in bil zadovoljen z vsem. Glava mu je že omahovala in je nehoté pritrjala Radovim načrtom. Na vzhodu se je nebo rdelo, ko je Rado ponavljal:

— Tisto, da bi vrnili novce in vzeli deklo domov, najbrž ne bo mogoče. Kje dobiš takega gospodarja? Tudi ni potreba. Dekle se privadi šegam in razmeram tukaj; lepa je, Boga mi, ali misliš, da bo slednjič res silila za teboj? Ha, ha! Na novem svetu pa bi pustila takšno srečo. Boga mi. —

— Hm, hm, je kimal Gregor pijan: Sem jej ta-ko-ko ob-lju-obljn-bil: ne mo-rem dru-druga-če.

— Saj je pametna: ali ne izprevidi, kaj obeča tvoja bolezen? Le ti jej povej, saj znaš.

— H-m-m! Že na-re-di-mo!

— No, vidiš! Tako! Bog daj srečo!

In segla sta si v roki, pljunila v dlani in zopet udarila, kakor v potrdilo sklenjene pogodbe za par volov.

— Na, pij, Gropa!!

In Gropa je pil in pil, — pil do dna. Potem vnovič molče stisnil roko dobrotnemu Radu, ki mu je obljubil ukreniti vse potrebno, da njega in njegove skrivaje odpelje in odnese proti mestu Sao Paolo.

Gregor je od okna omahnil na ležišče in v svesti, da je rešen vseh skrbij, je v družbi alkoholiziranih znanih duhov zaspal in glasno smrčal do blizu poludne.

Otroci so se zbudili zgodaj ter lačni stopali okoli očeta, misleči, da je umrl.

V.

— Lepo je to, Zinka! Marsikatera hči bi se branila toliko storiti za svoje drage. Samo to se mi čudno zdi, da se bolezen tvojega očeta pase tako dolgo. To ni mrzlica, — ne more biti. In če trdi tisti Rado, da je, prav gotovo ni. Tudi to se mi ne zdi po pravici, da se tisti hudobni Rado toliko poteza za tvojo srečo. Ta človek, kakor veš, ne stori ničesar brez lastnega dobička. Tvoja sreča, o kateri govori, bo najbrž njegov dobiček.

— Upam, da ne. Toliko, hvala Bogu umem tukajšnjega jezika, da me ne prodajo.

— Verjamem. In vendar, da mora baš ta Rado biti vaš rešenik.

— Ni drugače mogoče, Nina.

— Tu jej je hotela ponoviti vso zgodovino svojega življenja in svojih dragih na braziljskih teh, pa Nina je zamahnila z roko, češ: Vem, vem! Ali, Zinčica moja, varuj se! O Radu tudi ni treba več praviti.

In Zbogom ste se.

— Umeli ste, Nina!

— Z Bogom! Zinka piši mi kaj, me bo zelo veselilo. Tudi jaz ti odpišem. Vesela in žalostna bom s teboj; a verjemi, da bo naj-žalostnejše tedaj, ko izvem, da se vrneš v domovino.

Poljubili ste se še kakor rojeni sestr, razjokali se v tesnem objemu, in le ni bilo mogoče slovo. Črnce je že kričal in kazal v grad, svaril in jezil se, pa zastoj. Nista ga čuli.

Zahajajoče solnce je tudi moralo pogledati ljubečo se dvojico in s poslednjimi žarki opozoriti, da se ura odločitve ne da odložiti.

Ločili ste se.

Tisto noč potem se je tudi Gregorjeva družina poslovila od nesrečnega kraja. Luna je radodarno sipala svoje žarke na pot Radu in njemu izročeni karavani. To potovanje se ni ločilo od drugih dosedanjih romanj s faciende na faciende razun da so medpotoma dobro jedli in pili. In vse to jim je preskrbel Istr n Rado... Dober človek?!

Četrti dan so dospeli na konjih in skripajočih kolih v Sao Paolo. Z večerno senco se je širil prijeten hlad po neizmerni ravni in zrak je še žarel na zahodu.

Povsod znani Rado je kmalu našel primerno gostilno, družino zopet popustil in vsem slednjič pokazal prenočišče v prostorni sobani z mnogimi posteljami, koder se je širil neki ne baš prijetni duh, pa drugo je bilo snažno.

— Kam pa, kam, Rado? — je prašal Gregor, ki se ni čutil več posebno oslabelega in bi bil rad šel še žnjim na kak zarček.

— Imam posebna opravila, moj dragi. Le ostani tukaj in se spočij. Nocoj ne moreš z mano, znaš!

(Pride še.)

zato, da vse pozabljajo, in oči, da nič ne vidijo!?! Razum in voljo pa menda za to, da nič ne mislijo ter se slepo klanjajo hinavsko-sladkim besedam in navideznim grožnjam.

O Kriste Gospodine! Nekdaj si sleporojenemu ubožčku odprl oči s Svojo vsemožnostjo. In ozdravljeni ubožček, da si reven beraček, znal se je pogumno postaviti po robu učenim in mogočnim gospodom v Jeruzalemu, Tvojim smrtnim sovražnikom. Usmili se ubožih zasleplencev brez lastne volje: odpri jim oči in ušesa, razsvetli jim razum, utrdi jim spomin in ojači jim voljo, da jim resnica in pravica postaneta sveteljska od — »ljubelega miru!«

TRST, 11. avgusta 1900.

XII. skupščina „Zveza jugoslovanskih učiteljskih društev“ se je vršila v Mariboru dne 9. avgusta. Hkratu sta zborovala »Jubilejska samopomoč« in spodnjestajersko učiteljsko društvo. V otvoritnem govoru na glavnem zborovanju se je spominjal predsednik Jelenc stoletnice Prešerna in Slomške ter 70-letnice cesarjeve in je pozdravil navzoča častna člena dra. Tavčarja in Ivana Hribarja. Ravnatelj Schreiner je govoril o Slomšku, g. učitelj Strmšek pa o točki: »Kako se naj javi naša stanovska dolžnost?« Temu poročilu je sledila precej živahna debata, v katero je poseglo več gg. učiteljev. Ob 1. in pol uri je bil banket s celo vrsto govorov... tu je pa najbolje, da napravimo piko, ker bi sicer morali pisati žalostno poglavje.

Politični pregled.

TRST, 11. avgusta 1900.

Iz deželnega zbora istrskega.

Včerajšnja seja deželnega zbora istrskega je bila zopet zanimiva iz več vzrokov. — Med vlogami je bila vladna predloga o premeščenju okrožnega sodišča iz Rovinja v Pulj in o ustanovitvi okrajnih sodišč v Rovinju in Dolini. To predlogo so odkazali politično-ekonomičnemu odseku v proučevanje in poročanje. — Dr. Depangher je interpeliral vladno o zavarovanju zastalih davkov potom uknjižb na zemljišča ter zahteval, da se ta navada odpravi, ker škodi kreditu dotičnih posestnikov. — Dr. Tomasi je interpeliral, kako je mogel okrajni glavar v Poreču prepovedati rabo imen »Pioppino« in »Castellaro« za »Topolovce« in »Gradinje«, dočim vlada ne stori nič, da bi razna županstva in župni uradi ne slavizirali italijanskih priimkov in imen krajev. — O drugem čitanju zakonskega načrta glede ureditve pravnih razmer učiteljstva narodnih šol je izjavil vladni zastopnik, namestniški svetovalec Fabiani, da zakon v predlagani obliki pač ne zadobi najvišjega potrjenja ter da bi bilo najbolje, če bi za sedaj razpravljali samo o onem delu zakona, ki govori o ureditvi plač. Po živahni debati, katere so se razven vladnega zastopnika udeležili posl. dr. Benatti, dr. Gambini, dr. Rizzi, Varetton in Ghersa, so sprejeli omenjeni zakonski načrt v drugem čitanju, spremenivši § 12. I. člena, ki govori o prezentaciji učiteljev tako, kakor je sedaj dejanski v navadi, t. j. da ima pravico predlaganja učiteljev deželni odbor; ako bi pa deželni odbor tega ne hotel storiti v 4 tednih, pripade pravica predlaganja deželnemu šolskemu svetu. Omeniti je še, da se je posl. Ghersa potegoval za učitelje, ki bi naj dobile enake pravice kakor učitelji. Nasprotovali so Varetton, Benatti in Gambini in predlog Gherse je padel.

Konečno so se sprejeli predlog posl. dr. Scampicchia o ustanovitvi romunske šole za tistih par Čičev v Sušnjeviču. To šolo naj ustanovi država, kateri je deželni zbor — ad captandam benevolentiam — storil majhen poklon s tem, da je določil nemščino kakor obvezen učni predmet te ljudske šole... Gambini je predlagal, da, če bi vlada ne ustanovila te šole, se ima ista odpreti na deželne stroške. Sprejeto!

Tržaški poluuraadni list in tržaške demonstracije. Davaški »Triester Tagblatt« navaja poročilo dunajske »Neue Freie Presse« o pogrebu kralja Humberta ter pravi, da je bilo v sprevedu tudi »neko društvo takozvanih Trentincev, Tržačanov, Istranov in Goričanov z vencem in zastavo; na traku je bil neki iredentarski napis. Ko so ti ljudje šli mimo palače Chigi, kjer stanuje avstro-ogerski poslanik, bili so tako netaktni, da so obrnili drog zastav na kvisku. Ljudstvo, ki ni moglo razumeti demonstracije, je začelo žvi-

gati. — Temu poročilu dostavlja navedeni poluuraadni list: »O poglavju »brezaktosti« bi se, žal, dalo zadnje dni tudi pri nas reči marsikaj, kar smo pa zamolčali z ozirom na odkritosrečno sočutje, ki ga imamo z narodom, ki ga je zadel tako hud udarec...«

Torej vendar! Sicer je ta graja tako nežna, da si nežnejše ne moremo misliti. Skrbna mati ne more rahlejšje posvariti svojega ljubljeneja, malo razposajeneja, a vendar dobrega otročiča. Zdi se nam, da laška iredenta take obzirnosti ni zaslužila. Vendar bodi zabeleženo v večem spomin dejstvo, da se je celo oficijozom okrog »Triester Tagblatt« komedija zadnjih dni zdela — preneumna.

K položaju. »Obzor« sodi, da od današnjega položaja v Istriji ni ničesar pričakovati. Delavnost prihodnjega zasedanja ne bo drugačna, nego je bila do sedaj. Velika važnost se poklada v to, da-li se Slovenci ločijo od Čehov. No, Slovenci ostanejo na strani Čehov ne le iz načelnih razlogov, ampak tudi zato, ker od vlade nimajo nobenih garancij. Iredentisti pojavi v Primorju in nova imenovanja sodnikov na Štarskem kažejo najboljše, kakova je vladna politika na jugu in česa nam je pričakovati od sedanjega zistema. Od tega zistema ni pričakovati ozdravljenja. Tudi ko bi se posrečilo dr. Körberju, da se stranke razvrstijo po njegovem ukusu, bi bilo to tako umetno, da ne bi se vzdržalo že pri prvi poskušnji. Zato sodi zagrebški list, da bo, ko se snide državni zbor, konfuzija istotaka, kakor je bila tedaj, ko se je razšel.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Cesar je imenoval profesorja na hrvatskem državnem gimnaziju v Pazinu, g. Frana Matejčiča, ravnateljem tega zavoda.

Dunajski glas o tržaškem »žalovanju«. List »Reichswehr« piše: Ti pojavi žalosti popolnjujejo le prejšnje dogodke. Mi smo že izjavili, da umevamo to in odobrujemo, ako avstrijski Italijani v trenutku, ko je sorodno ljudstvo v zvezi sosednji državi zadel toli hud in pretresljiv udarec, v živějšíh oblikah dajejo izraza svojemu sožalju. Ob količjak skromnosti v zahtevah do takta in zmernosti bi jim ne hoteli ničesar očitati tudi radi tega, da v preobilici sočutja niso umeli najti prave oblike. Žal pa, da je bilo žalovanje v mestu tržaškem že neposredno potem, ko se je doznalo za grozni čin v Monzi, tako, da ni moglo najti zadostno ostrih besed, da bi gospodom predobčili vse pogoške in izzivljivo vedenje njihovo v besedi in pismu. Po daljnji poti preko Zagreba smo izvedeli besedilo tistih brzojavk, ki so jih štirje zastopniki mesta tržaškega v državnem zboru avstrijskem odposlali generalu Ponzio-Vaglia, kakor tudi onega žalnega pisma, katerega zasnovatelj so bili tržaški dijaki. Nekateri laški listi tržaški so bili zaplenjeni radi ponatisa teh brzojavk. Na vprašanje, stavljeno v tem pogledu v deželnem zboru istrskem, kjer se menda italijanissimi tudi čutijo doma, je gospod vladni zastopnik odgovoril le toliko, da je bila oblika teh brzojavk »nedopustna z avstrijskega stališča«. Nam se dozdeva, da ves način, kakor so si ga gospodje italianissimi prikrojili za izražanje svojih žalovalnih čustev, z avstrijskega stališča — ki mora biti tudi zanje jedine merodavno — ni smatrati le nedopustnim, ampak ga treba ožigosati krepko in odločno. Istotako nedopustno je in se mora zavračati, ako mestu tržaškemu potencejznožnih žalovalnih dekoracijah pritiskajo značaj občine, ki leži — Italiji! Dozdeva se povsem, kakor da italianissimom v Trstu ni bilo toliko do žalovanja in sočutja, ampak do demonstracij v velikoitalijanskem stilu. Gotovo bi bilo jako primerno, ako bi se gospod v Trstu izdatno opozorilo na to, da žive v Avstriji in da je tu njih domovina.

Tržaški vladika v — nemilosti iredente. »Governo« z lesnega trga bere zopet enkrat litanije tržaškemu škofu mons. Sterku. Kaj je zakrivil zopet? Pomislite: pozabil je v dnevih »žalovanja« zaviti svoje stanovanje v črtno... Pomislite: niti na dan, ko je neka katoliška cerkev sprejemala stotine pobožnih »vernikov«, ki so molili za blagor duše vzvišenega pokojnika, vladika ni popravil svoje napake! Strašno! Mi bi svetovali »Pecola«, naj odpošlje nemudoma zopet deputacijo k sveti stolici, ki se naj energično pritoži proti temu nepatrijotičnemu vladiki. Ali pa, v prihranjenju

stroškov, naj tržaška iredenta pooblasti brzojavnim potom gospode, ki so o pogrebu pok. kralja kazali avstroogerskemu poslanstvu — palice svoje zastave, da opravijo še patrijotično delo ter da prinesejo v Trst že črno na belem, da je papež tržaškega škofa — ekskomuniciral... Zaačilno pa je, kako »governo« na lesnem trgu utemeljuje svoj nazor, da bi škof moral žalovati. Pravi namreč: saj so žalovali tudi — e. kr. uradi! Komentarja, menimo ne treba. (Kakor doznajemo, škofa niti v Trstu ni bilo te dni in je vodil ordinarijat monsignor Črne).

Žid v katoliški cerkvi. Pišejo nam: Prav ste imeli gospod urednik, ko ste v včerajšnji »Edinosti« omenili, da bi bila ta rubrika lahko stalna. Tudi na dan procesije pri sv. Jakobu sem videl Žida v št. Jakobske cerkvi, ki je zastavo bratovščine sv. Cirila in Metoda ogledaval od vseh strani. Gredé iz cerkve je majal z glavo, ker se mu je čudno zdelo, da omenjena zastava ni v narodnih barvah. Imel je jako dolg nos kakor vsi Židje okoli »Pecola«, ker jih ta pošteno za »nos« vodi. No, pa ta se je hotel prepričati in Bog ve, ali bo še toliko verjel svojemu »bratcu«.

Ob priliki maše zadušnice pa je naše ljudstvo posebno majalo z glavo, ko je videlo, kako Židje stikajo po naši cerkvi.

Še paralela. Pred tremi leti je iredentarsko-židovska druhal zagnala iz cerkve sv. Antona novega patra Pavisiča in njega poslušalec. — Dne 9. t. m. je pa ista druhal zasela isto cerkev in v nji gospodarila!!

Vprašanje je, ali Židje niso več Židje, ali pa cerkev sv. Antona ni več cerkev sv. Antona? Na vsaki način je bilo lepó, ko so Žid Lustig in drugovi sprejemali »goste« na vratih cerkve sv. Antona novega!

Ubogi Pontini! Pišejo nam: Neki vrli mož z priimkom Pontini je služboval nekje v bližini sv. Antona novega. Nekega dne se je domislil, da je »močno žalosten« ter je razobesil nekoliko »črne žalosti« nad vrata svojega gospodarja. Ko pa je prišel gospodar in ugledal »žalost« nad vrati, je vprašal Pontini-ja, kedo da mu je ukazal razobesiti kako »žalost« brez gospodarjevega povelja.

Pontini, ki je bil te dni posebno srčen, se je takoj in precej arogantno odrezal — kar je gospodarju tako ugajalo, da je služabnika ekspediral na ulico! Uganka je, kedo je bil bolj vročekrven, ali gospodar, ali pa — Pontini!?

Kako se je delala »žalost«. Kakor povsodi po mestu so znani krogi pritiskali tudi na branjevke na »Rdečem trgu« in so zahtevali od teh žensk, naj primerno odičijo tudi vodnjak na rečenem trgu. Žene pa so se uprle najodločneje, češ, da njih kralj je še živ. Pripomnile so pa tudi, da one so revice in da ne morejo trošiti. Vidé, da s pritiskom nič ne opravijo, so pa menili gospodje: pa z a d o b r o p l a č i l o?! Na to uho pa so bile žene bolj poslušne in vodnjak je bil kmalu odičen po želji signorov!! Tudi to je prispevek k zgodovini sredstev, ki jih je rabila iredenta za povzdigo »splošne žalosti« v Trstu.

Lep »narodnjak«. Neki P., bivši trgovec, danes »čensal«, po rodu Slovenec, je nodel okolo agitirat za »lutto«! Nekemu našemu čevljarju v ulici Riborgo je rekel: »Vi pojte na Kras prodajati obuvala, ako nočete razobesiti — črtnine!« Stani naj bo takega — tepea!

Trgovce je res — po 7 dnevnem pritisku od strani raznih Židov in nežidov — razobesil črnorumeni zastavo s florom.

Ta znak sožalja pa ni ugajal židovskim nosom in so proti temu zabavljali na najrazličnejše načine. Dva taka nosa sta se postavila pod omenjeno zastavo in eden istih je opazil: Kaj, ali je to zastava ščavov? Drugi: »Ne, ne, to je vojna zastava — tu mora biti kak Nemeo!«

Politika in — kruh. Jednega teh dnij, ko je klika tržaška zlorabljala veliko nesrečo za svoje političke demonstracije, je hodilo po ulici Madonina 8 italijanskih delavcev — pristnih Italijanov iz kraljevstva — s kosom — polente v roki in klicaje: Živela Avstrija, ki nam daje — kruha!

Zob za zob! Pišejo nam: Včerajšnji iredentarski listi denuncirajo nekega gosp. V., ker da je dal aretirati par iredentarskih umazancev, ki so upili »Viva l'Italia!«, »Viva re d'Italia!«, »Abasso l'Austria!« in drugo.

Omenjeni listi imenujejo toliko ime in priimek gori omenjenega gospoda, kakor tudi ime gospodarja kjer je dotični v službi! Kakov namen da imajo s takimi naštevavanji, je lahko uganiti! Da ne porečemo, da smo mi to de-

nuncijacijo utaknili kar v žep, ne da bi reagirali, hočemo jim vrniti šilo za ognjilo! Usnar Cincelli in njega sinko sta bila med prvo vrsto demonstrantov.

Prehodila sta vse mesto — povsod, kjer se je demonstriralo, mesto da bi bila ostala v svojih prodajalnicah v ulici Nuova in v ulici Del pane.

Pomagač brivea Zigoja v ulici Stadion je tudi korakal v prvih vrstah demonstrantov do grla naložen s črtno. Smolarjevi (Smolars) mladeniči so tudi pridno marširali na demonstracijah! Za danes dovolj! Ako bodo Lahoni nadaljevali jim bomo vračali nadalje z isto mero.

Povedali smo jim že, da se jih ne bojimo. Povedali smo jim, da naj nas puste na miru! In danes jim pravimo zopet: če ne bodo mirovali bomo vračali: klin s klinom!

Z naših sodišč. Na tuk. deželnem sodišču so bili včeraj obsojeni: Zaradi tatvine že večkrat kaznovani 15 in pol leta stari Valentin Kreten zaradi istega čina v 4 mesece težke ječe; kaznjenee v Koperski kaznišnici Ernest Cavalla zaradi pretepa v 6 tednov zapora; 45-letni Ivan Uvičič zaradi težke telesne poškodbe v 4 mesece poostrene ječe; 17-letni Marcel Rosso iz Trsta zaradi nekega zločina proti pravosti v 6 mesecev poostrene težke ječe.

V opazovalnico za umobolne so sprejeli včeraj 45-letno vratarico Marijo Martinčič iz ulice Stadion št. 1.

Dražbe premičnin. V poned., dne 13. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: piazza piccola 1 in v ulici Crociferi 1, pohištvo, čevlji in usnje; v zagati del Pozzo 2, pohištvo; na obali del Sale 3148, koliba; v ulici Piccolomini 8, pohištvo; v ulici dello Scoglio 3, pohištvo.

Umrljivost v Trstu. Od 29. julija do včrviš 4. avgusta je umrlo 62 možkih in 58 žensk, skupaj 120 oseb proti 96 v isti dobi lanskega leta. Med njimi je bilo 53 oseb starih do 1 leta, 12 do 5 let, 9 do 20 let, 43 do 30 let, 5 do 40 let, 19 do 60 let, 15 do 80 let, 4 nad 80 let. Povprečna umrljivost je znašala 36.1 od tisoč. Smrt je povzročila sušica v 14, bolezn v 11, skratice v 1, slučajni, hripavica v 0, krup v 1, enteritis v 3 slučajih in legar 1 slučajih.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 24.3., ob 2. uri popoldne 26.2 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.0 — Danes plima ob 9.56 predp. in ob 9.34 pop.; oseka ob 3.32 predpoludne in ob 3.42 popoldne.

„Slovansko pevsko društvo“. Jutri ob 5. uri popoldne priredi to našemu občinstvu simpatično društvo svoj koncert v proslavo desetletnice svojega delovanja. Naše občinstvo se bo moglo zopet prepričati o lepem napredku tega društva. V tem desetletju je društvo moralo premagati marsikatero nepriliko in prestopiti marsikatero krizo, ali premagalo je vse in podajalo tržaškimi Slovincem mnogo divnega petja. Jutri hoče pokazati, da je na višini svoje naloge in goji le to jedino željo, da bi prihiteli tržaški Slovenci v velikem številu pripraviti se, da more »Slovansko pevsko društvo« s ponosom gledati nazaj na prvo desetletje svojega delovanja. Pripomniti bi se bilo, da je društvo navlašč za to priliko dalo napraviti krasne razglednice, ki se bodo razprodajale — in sicer izključno le-te — na veselici. Na svidenje torej jutri popoldne na vrtu naših zavodov pri sv. Jakobu.

Vesti iz ostale Primorske.

× Slika nepozabnega vladike Dobrile. Iz Istre nam pišejo: Povodom sestanka v Pazinu dne 26. m. m. radi akcije proti klavzuli v pogodbi z Italijo, je bil v tamošnji čitalnici skupen obed. Ob tej priliki se je dogodilo nekaj, česar ne morem zamolčati. Na čelu mize je sedel naš dični Nestor dr. D. Vitezić, a za njim je visela toli divno pogojena slika nepozabnega škofa dra. Jurija Dobrile. Ti dve častiti imeni nas spominjati na ono strašno borbo, ki se je začela na korist našega zapuščenega naroda. Posebno lep in ganljiv moment je bil, ko je dr. Vitezić — zahvaljuvaje se na lepem govoru, izrečenem njemu v čast — pokazal z roko na sliko dra. Jurija Dobrile, hoté reči s tem, da njemu grejo prve zasluže... ali žalost za milin, pokojnim in silno ihtenje mu nista dovolila zgovoriti nobene besede več.

Kdo ne bi bil v tem hipu zajokal žanjim? Na vsakomur si videl, kako mu rose oči.

Na tem nepozabno ganljivem trenutku se imamo zahvaliti dičnemu slikarju gosp. Delevi, ki je zastavil vse svoje sile, da je slika čim lepša in da je bila izgotovljena že za ta dan. Ko gledaš preizeno podan obraz pokojnika, misliš si, da vidiš pokojnika živega, kako bodri narod in mu uliva v sree ljubav do mile svoje hrvatske Istre, kakoga tolaži po očetovski v njego težkih borbah za pravico! Slika je narejena v naravni velikosti. Sedé na stolici drži naš mili Jure v roki knjigo »Oče, budi volja tvoja«, toli omiljeno narodu istrskemu, dočim mu je druga roka naslonjena. Poleg tega je sestava barv toli lepa in druge dispoziije so kar presenetile navzoče. Vsi so morali, hočeš nočeš, priznati, da je akademični slikar Josip Dekleva pravi mojster v slikanju portretov, kar je na čast Slovincem.

Evo vam čitalnice, druga društva, privatne osebe, da si nabavite to sliko. Mnogi je že obžaloval do sedaj, da ni mogel dobiti Dobriline slike. Sedaj naj si jo naroči. Radovol se bo, da ima sliko nepozabnega preporoditelja istrskih Hrvatov in bo ob enem tudi podpiral domačega vrednega umetnika. Naslov: Josip Dekleva, ak. slikar, Celje, špitalska ulica št. 5. Svoji k svojim!

× 1900—1882. Iz Istre nam piše odlični rodoljub: Leta 1900 piše »Slov. Narod«:

»Trsta ni smeti izkoriščati v korist Istre. Istra ima za seboj celo Dalmacijo in celo Hrvatsko. Vse sile v Trstu koncentrujejo naj se za Trst.«

Leta 1882. pa je pisal mej drugim:

»...ko čitamo rezultat zadnje ljudske štetve v naši tužnji Istri...«

...Toda obupavati nam nikakor še ni, tudi smo Slovenci toli sangviničnega temperamenta, da vedno upamo in gojimo nade na božjo previdnost in cesarsko vlado. Bode li jedna ali druga začela se zanimati za nas, bode li vlada izprevidela, kam jo tira malomarnost in neodločnost, kako sama sebi koplje jamo, kazala bode bodočnost.

Mi pa za sedaj moramo pomagati si sami. A tudi sami nismo več! Mnogokrat, osobito pa pri pogrebih dra. Bleiweissa in A. Šenoe sklenili smo zvezo z našimi brati Hrvati, kateri morajo čuvati v Istri jednake interese, kakor mi. Tu nam je tedaj skupno polje delavnosti in boja in če postopamo vzajemno in energično, bode hratska vez še trdnjša, zavednost slovanska v Istri iskrenjša in konečno naša zmaga gotova. V to ime pomoi Bog!

× Grozna nesreča se je zgodila v Dolju pri Tolminu. 60-letni Andrej Ilinič je kosil s svojim 16-letnim sinom travo blizu globokega prepada. Veter je starčku odnesel klobuk, starček je stekel za klobukom, a o tem padel v 400 m. globok prepad. Ko so starčka potegnili iz prepada, umrl je v sinovih rokah.

Vesti iz Kranjske.

* Potrjen zakon. Cesar je potrdil načrt zakona dež. zbora kranjskega, s katerim se izpreminjajo nekatere določbe z dne 29. aprila 1873 glede pravnih razmer učiteljstva.

* Odlikovanje. Cestar Anton Šabee v Hrastju je dobil srebrni križec za zasluge.

* Načelstvo »Gospodarske zveze« v Ljubljani se je v predvečerašnji prvi seji konstituiralo sledeče: Dr. Šusteršič, predsednik, Josip Šiška prvi, Josip Jeglič drugi podpredsednik; nadaljni členi načelstva: Anton Belec, Josip Jarc, Josip Rotar in dr. Evgen Lampe. Predsednikom razsodišča je bil izbran dr. Janko Breje.

* Cesarjev jubilej v Ljubljani. Mestni magistrat ljubljanski je izdal poziv na prebivalstvo, naj v predvečer cesarjeve 70-letnice dne 17. avg. razsvetli okna svojih stanovanj, dne 18. avg. pa okraši hiše z zastavami.

Razne vesti.

O sanjah. Kdo več sanja, kedar spi, moški ali ženske? To psiho-fiziološko vprašanje si je stavil neki dunajski zdravnik, ki je specialist za take probleme. Njegovo preiskovanje je pokazalo, da od 100 ljudi vedno sanja, kedar spijo, 13 moških in 33 ženskih; mnogokrat sanja od sto oseb 28 moških in 45 ženskih. Devet odstotkov ljudi niti ne ve,

kaj so sanje, a 14% jih sanja zelo redko-kdaj. V obče smemo reči, da so ženske v dvakrat večjem številu naklonjene sanjanju nego moški. Skoro vse naše sanje provzročujejo več ali manj neposredno dogodki v našem vsakdanjem življenju.

Kako se rešuje jezikovno vprašanje na Češkem. Orožniški četovodja Karl Kus je dobil tri dni zapora, ker je na neki sodni obravnavi izpovedal in se podpisal v češkem jeziku. Ob enem ukazuje I. poveljnik češkega orožništva, podpolkovnik Weitenveber, da se sme orožnik pred sodišči posluževati le uradnega t. j. nemškega jezika, in če sodnik nemščine ne zna, mora orožnik sam skrbeti za to, da se napravi protokol v nemškem jeziku. Kdo hoče slišati še več o — zatiranju nemškega jezika v Avstriji?!

Književnost in umetnost.

Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani je za nas Slovence tolike važnosti, da bi se pač morali bolj zanimati zanjo, nego se v resnici. Menim, da je ta pojav med nami Slovenci tako velikega pomena, da bi ga nikakor ne smeli ignorirati, temveč dolžnost vsakogar je, da se za stvar zanima in pripomore vsaki po svojih močeh do najlepšega uspeha.

Vsi so vabljeni, naj se udeleže razstave; ne le oni v Ljubljani ali na Kranjskem, temveč vsakdo, kdor ima uma in srea za lepo umetnost in za svoj narod. Ali ni naše sree napolnjeno blaženstvom, ko vidimo, kako naš narod napreduje. Mi, tako mali, tako neznatni, tako tlačeni, stopamo ponosno pred svet z umetniško razstavo!

Kako bi torej mogli, da bi se je ne udeležili v impozantnem številu in pokazali, da častimo in se klanjamo naši slovenski muzi?!

Kje smo bili pred dvajsetimi, tridesetimi leti ali pa zdaj? Komaj da smo imeli Mohorjeve knjige. Zdaj pa si lahko zbiramo, kar nas veseli. O vpadabljači slovenski umetnosti ni bilo ni duha ni sluha. V politiki pa smo bili pravi otroci. Pojte zdaj in govorite celo s priprostim delavcem in čuditi se morate njegovim zdravim nazorom. Da, na vsej črti napredujemo! A vse pridobili smo si sami s svojo delavnostjo in vstrajnostjo!

Zato pa zdaj, ko stopajo naši dragi bratje Slovenci se svojimi umetvori na dan, ne ostanimo oddaljeni od njih, temveč pohitimo vsi 15. septembra v belo Ljubljano, da bomo gledali in občudovali mojsterska dela dragih slovenskih umetnikov!

Ali bi ne kazalo opustiti vse manje izlete ter napraviti skupen izlet v Ljubljano, da pokažemo polnoštevilno na impozanten način, da smo tu ter da se zavedamo: zakaj smo tu!

Brzljavna poročila.

Avdijencea pri cesarju.

ISCHL 10. (K. B.) Cesar je sprejel ob 1. uri in pol popoldne železniškega ministra pl. Witteka v avdijenci.

DUNAJ 10. (K. B.) Minister-predsednik dr. pl. Körber pojde v ponedeljek na najvišji dvor v Ischl.

Kuga v Hamburgu.

HAMBURG 10. (K. B.) »Hamb. Corr.« javlja, da je bolnik, ki je bil izoliran v Eppendorfski bolnišnici, opoldne umrl za kugo. Vse druge osebe, katere so opazovali zdravniki, so zdrave.

Dževad paša umrl.

CARIGRAD 10. (K. B.) Bivši veliki vezir maršal Dževad paša je umrl.

Kralj Viktor Emanuel sprejema.

RIM 10. (K. B.) Kralj je sprejel kneza Bolgarskega in princea Sijamskega ter mnogo zunanjih odposlancev. Poslednja se so podala dancs v »pantheon« ter obiskala grob kralja Humberta.

Ustaja na Kitajskem.

BEROLIN 10. (K. B.) Državni mornarski urad se pogaja s severo-nemškim Lloydom in s hamburško-amerikanskim parobrodništvom radi najetja nadaljnjih 8 parnikov.

BEROLIN 10. (K. B.) Wolff javlja iz pristojnega vira, da je popolnoma neopravičena vest, da misli Nemčija še 15 ali 20.000 mož poslati na Kitajsko.

LONDON 10. (K. B.) »Daily Express« javlja iz Čifua z dne 8. t. m., da so zvezne čete v ponedeljek jutro korakale proti Yang-

tsunu, kjer je 15.000 Kitajcev. Po hudi bitki, ki je trajala 4 ure, so bili Kitajci premagani. Zvezne čete so izgubile 322 mrtvecev in ranjencev.

HONKONG 10. (K. B.) Jutri odrineta dva indijska polka v Shanghai; tretji polk oddide v nedeljo. V Kantonu so usmrtili 17 pomorskih roparjev. Mesto je mirno.

SHANGHAI 10. (K. B.) Neki Kitajski uradnik je rekel, da je Li-Ping-Heng s 15.000 dobro izvežbanih vojakov odkorakal v Yangtsun, da se postavi zveznim četam na pot.

BEROLIN 10. (K. B.) Wolff javlja: Grof Waldersee je o priliki imenovanja vrhovnim poveljnikom zveznih čet na Kitajskem prejel čestitke od cesarja Frana Josipa, in od kralja Viktorja Emanuela. Grof Waldersee se je včeraj udeležil več posvetovanj. Najprej se isti vrne v Hanover, a dne 21. ali 22. t. m. pride s štabom v Genovo ali v Neapelj ter se odpelje na državnem pošttem parniku »Sachsen« v vzhodno Azijo, pred vsem v Shanghai.

PETROGRAD 11. (K. B.) Glavni štab je dobil včeraj naslednja poročila: General Skribinski javlja: Huda bitka pri Aigunu dne 4. t. m. je končala s tem, da je sovražnik zbežal deloma proti Tsitsikaru, deloma po reki Amur navzdol. Na obeh straneh so poslali čete vseh vrst, da zasledujejo sovražnika. General Rennenkampf se je dne 6. t. m. z oddelkom konjenikov in topništva pomaknil na Tsitsikarski cesti dalje ter je prihodnjega dne 45 vrst za Aigunom naletel na kitajski oddelek 3000 pešcev, 400 konjenikov in 12 topov. Konjeniki niso mogli izvršiti napada, ker je zemljišče pregorato. Rennenkampf je prejel pomožnih čet vseh vrst. General Skribinski hvali zlasti odločnost generala Subotića in pogum in junaštvo vojakov in nekaterih prebivalcev mesta Blagovješčensk. Z notranjega Kitaja, zlasti iz pokrajini Hunan in Huppe se je podalo 12.000 mož kitajskih čet proti Pekingju in Tientsinu, kjer so se močno utrdili ter pogrezajo barke, natovnjene s kamenjem v reko Peiho. Polkovnik Pflug javlja dne 5. t. m. iz Port Arthura: General Fleischer je odkorakal s svojim oddelkom pešcev in topničarjev in dvema eskadronoma železniške straže proti Jukao-u in Paitšou-u. Polkovnik Horušenkof je dobil ukaz, da napade Gaitšou z vzhodne strani. Polkovnik Dombrovski se je približal iz Tašice na severu ter je odposlal prostovoljce in kozake, da prestrežejo sovražniku vrnitev; oddelek Fleischerjev pa se je bližal iz Jukao-a. Ko so Kitajci opazili, da se bližajo od vseh strani Rusi, zbežali so proti vzhodu, a ruske čete, ki so bile utrjene po maršu 35 vrst, jih niso mogle dalje zasledovati. Rusi so zaplenili 12 starih topov ter zalogo pušek in streliva. Ruske zgube so neznatne.

Prisega kralja Viktorja Emanuela III.

RIM 11. (K. B.) Danes je kralj Viktor Emanuel III. položil prisego na ustavo pred parlamentom. Dvorana v senatu je bila bogato odličena z znaki žalosti. Prestol se je nahajal na prostoru, kjer je navadno sedež predsednikov. Dvorana je bila natlačena senatorjev in poslancev; na galerijah so bila inozemska odposlanstva, državni dostojanstveniki, diplomati itd. Ker je prostor ozek, je bilo razven imenovanih povabljenih le malo oseb. Salve iz topov so naznanjale odhod kraljevega spreveda iz Kvirinala. Najprej so prišle kraljica Jelena, kraljica-mati Marija Pia in savojske princezinje, katere sta ob urodu sprejeli odposlanstvi senata in komore. V dvorani so jih živahno pozdravljali. Kmalu potem je prispel kralj Viktor Emanuel v spremstvu vojvode Aosta, grofa Turinskega in vojvode Genoveškega. Tudi njega sta sprejeli odposlanstvi in ministri ter ga sprejeli v dvorano, kjer so ga pozdravljali z glasnimi »evviva«.

Ko je kralj sel, je minister predsednik Saracco povabil senatorje in poslance, naj store isto, ter je javil, zakaj je kralj sklical senat in komoro. Potem se je vzdignil kralj in z njim vsi navzoči in kralj je govoril glasno besedilo prisega: »Pred obličjem božjim in pred narodom prisegam, da se hočem držati ustave, da hočem svojo kraljevo moč izvrševati le po zakonih, da hočem skrbeti za to, da se bo godila vsakemu državljanu o njegovih opravičenih zahtevah pravica ter da se hočem o vsem ravnati po koristih naroda, njegovem prosperanju in razvoju«. Temu so sledili »evviva«-klici na kralja.

Isti je podpisal tri črno obrobljene pergamentne liste z besedilom prisega; po en izvod iste dobijo: državni arhiv, arhiv senata

in komore. Potem je Gianturco, hranitelj pečata, prečital prisego senatorjev, ki so prisegli skupno z besedo: »Prisegam«. Minister-predsednik je prečital prisego poslancev, ki so jo položili na isti način. Potem so se veličanstva vrnila v Kvirinal v istem redu, kakor so došla.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 10. (K. B.) O zaroti, kateri so prišli na sled v Pretoriji, javlja Reuterjeva pisarna od ondot: Nekaj tukajšnjih domačinov, ki so občevali s sovražnikom, so dne 7. t. m. zvečer delali priprave, da pomore vse angleške častnike, ki se nabajajo v mestu, ter da ujamejo lorda Roberta in ga odvedejo na bližnje boersko poveljstvo. Zadaji hip so razkrili zaroto. Deset zarotnikov so aretirali. Zarotniki so mislili izvršiti svoj načrt za časa zmešnjave o požaru.

Trgovina in promet.

Tedensko tržno poročilo.

V Trstu, dne 11. avgusta 1900.
(Cene vseh predmetov veljajo brez carine.)

Kolonijalno blago. Kava. Vsled večjih dovozov in padanja menjicnega kurza na 10%, so bile prošli teden cene braziljskim ponudbam za 2 šilinga nižje; vsled tega je padla cena na terminkskih tržiščih za 5%. Konec tedna pa so cene zopet nekoliko poskočile. Menični kurz se je zboljšal na 10 7/16 in ponudbe z Brazila so poskočile za 1 šiling. — Naš trg je sledil gibanju na merodajnih trgih o cenah, ki so bile v primeri s minolim tednom za 1 K nižje. Konec tedna je bilo precej prometa o trdnjših cenah. — S trga so vzeli: 500 vreč kave Santos »good average« po 53—55 K in 500 dto od navadne do fine po 54—60 K za 50 kg. — V javnih skladiščih se nahaja 9134 q kave. — Došlo je od 3. do 9. avgusta t. l. 85 vreč kave iz Adena in 509 vreč razne proizvodnje.

Sladkor: V obče je bilo zadnje dni malo promet o slabih cenah. Zaključili smo mirno o naslednjih cenah:

Za gotovo prevozno blago, vožnaine prost v Trstu s skantom 2%:

Centrifugalni pilé	29 3/4—30 3/4 K
Melis-pilé	29 3/4—30 1/2 „
Concassé	29 3/4—30 1/4 „
Soli po 1.80—2 kg.	31 1/2—32 — „
V kockah v zabojih po 25 in 50 kg.	32 — 34 — „

Za naročbe november-marec:

Centrifugalni pilé	27 1/4—27 3/4 K
Melis	27 1/2—28. K

Iz notranjosti je došlo od dne 3. do 9. t. m. po železnici: 18.400 q, proti 8100 q v isti dobi lani. Zaloga je znašala dne 8. avgusta 100.509 q, od katerih je bilo v javnih skladiščih 96.247 q (proti 53.900 in 52.929 q v isti dobi lanskega leta).

Žito: Trg trden, nespremenjen. — Prodalo se je 1800 q turšičice levantinske po 11.60 K za q. — Zaloga znaša: 321 q pšenice (121 q v javnih skladiščih), 9311 q turšičice (8911 q v skladiščih) in 300 q ovsu.

Moka: Malo živahnejši promet, ker so cene pšenice poskočile.

Les: Še vedno malo naročb; cene trdne.

Riž: Na vseh važnih trgih indijskih je položaj trden ter so cene nekoliko poskočile; tendenca raste, to pa, ker je povpraševanje v Levantu vedno večje, a je bil uvoz v Evropo v prvi polovici t. l. neznačen; edino v Trst se je v navedeni dobi uvozilo več riža nego v istem času lani, in sicer znaša višek 20.094 t.

Dr. Gustav Gregorin, odvetnik.

via Molino piccolo 3. II.

sprejme v svojo pisarno pisarniškega vežbenika.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.
Prevezma vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Agricol

patentovan v Avstriji-Ogerski in Italiji

ki je mehko kalijsko milo rastopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trdnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjavi in cvetlicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franco

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1. - TRST.

ZASTOP IN ZALOGA na Goriškem pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri g. Frideriku Cumar.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinije likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za po 5 litrov likerjev: **Tropinovec, Absint, Vermut, Ruski pelinovec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Česnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr.** Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali pošto nakaznico; po pošttem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridene navodilo kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

Restavracija

Ivana Šiškoviča, Hrpelje-Kozina

se odda v najem radi preoblegla posla in opravka z drugimi mojimi trgovinami. Gostilna je v najlepši legi ob glavni cesti v Kozini, obsega mnogo lepih in elegantnih sob za gostijo in letovišcarje ter je po letu in po zimi vedno dobro obiskovana. Poseben hlev za konje in vozove.

Ponudbe sprejema lastnik **Ivan Šiškovič Hrpelje-Kozina.**

Kvizdova krepčalna tekočina za konje

8 zlatih, 19 srebrnih kolanj, 30 častnih in zahvalnih diplom.

Rabi se že skoro 40 let v dvornih konjišnicah v večjih vojaških in civilnih hlevih za krepčanje pred z velikimi in po istih, kadar si konj nogo izpahne, o otrpjenosti kit itd. Ista ustosoplja konje v izredne napore pri dirkah. - Pristna je le se zraven stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogerske. Glavno zalogo ima

Fran Ivan Kwizda,

c. kr. avstr. ogerski, kralj. rumunski in knežje bolgarski dvorni zalagatelj.

Okrožno lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Sloveci profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno tinkturo

lekarnarja Piccoli

v Ljubljani

dvornega založnika

Nj. Svetosti papeža

kot **želodco krepčujoče** in **tek vzbujajoče**, dalje kot **prebavljeno** in **telesno**

odprtje pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpi na navadnem **telesnem zaprtju.**

Razpošilja se proti povzetju v skatljicah po 12 in več steklenicah.

„Delavsko konsumno društvo“

pri **Sv. Jakobu**

priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svojo

„Narodno gostilno“

ulica Concordia št. 1 a (vogal ulice Vespucci)

toči izvrstno istrsko in dalmatinsko črno, vipavsko belo vino ter Steinfeldsko pivo I. vrste. Za družbe so posebne sobe na razpolago.

Na obilno obiskovanje uljudno vabi

Odbor.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očne bolezni

ulica Valdirivo št. 3, I. nadst.

Sprejema na domu vsaki dan od 8 do 8^{3/4} zjutraj in od 1 do 2 popoldne in eventuelno od 4—5 popoldne.

Trgov. obrtna registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadst.

Obreduje hranilne vloge, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4^{1/2}% in vloge na Conto-corrent po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapacijam. in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odličen trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Žnideršič in Valenčič v Il. Bistriči. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Gimnazijski konvikt

Benediktinske ustanove pri Sv. Pavlu na Koroškem.

Polletna penzija 280 kron.

Javni višji gimnazij.

Pojasnila daje predstojništvo konvikta. Rok za vsprejemno skušnjo: 17. september.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč

peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Pozor perice!

Perite

perilo, okrožnike, pohištvo, podove, stopnice itd. itd.

„ABLUVIA“

(milasta razkužljiva soda)

Na drobno se prodaja v vseh drogerijah in prodajalnicah jestvin.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poroštvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovanska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruge in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadružnikom in sicer na uknjižbo po 5^{1/2}%, na menjico po 6% na zastave po 5^{1/2}%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačila se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Ugodna prilika.

Radi preselitve se proda v Komnu za neverjetno nizko ceno dve tikajoči se hiši (jedna dvonadstropna, druga jednonadstropna), bogato meblirani, z lepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z razno kletarsko in gospodarsko opravo in lepo vredenim vrtom. Poleg tega še 10.437 m² velik, vzorno vreden vinograd, cepljen na ameriški podlagi v rofošk v 2. 3. in 4. letu starosti. Hiši ste kaj pripravni za obrt posebno pa za letovišnike ter bi z ozirom na neverjetno skromno ceno do našali velik letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje Josip Štrekelj v Komnu.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadst. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4^{1/2}%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbo po 5^{1/2}%.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000. Poštno-hran. račun št. 837.315.

M. AITE

Trgovina manifakturnega blaga

Trst. — Via Nuova — Trst.

vogal Via S. Lazzaro št. 8.

Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega blaga za spomlad in poletje in sicer: črne in barvane usovij, za moške obleke; velik izbor snovij za ženske kakor: saten, perkal, piké za obleke in bluze v lepih risanjih. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, maje, ovrtniki in ovrtnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bele in barvana zagrinjala na meter in gotove.

Orobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter raznovrstni okrasni za ženske obleke.

Naroče za moške obleke po meri z največjo očnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za draštvene znake.

Vse po najnižjih cenah.

Nadejaje se tudi v prihodnje podpore cen odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najuljudnej

M. Aite.

Kurje oči

trlo kožo, žulje itd. odpravi hitro, brez bolečin in gotovo, izvrsten, v svojem učinku neprekosljiv Trnkoczy-jev obliž, kateri se dobiva v Franciscus-Apotheke na Dunaju V/2 Schönbrunnerstrasse 107. Cena 60 kr., po pošti kot uzorec brez veljave 65 kr., kot priporočena pošiljatev 80 kr., franko po predplačilu zneska v poštini znamkah ali proti povzetju. Obliži za poskušnjo 35 kr., po pošti 40 kr. Učinek zjamčen! Razpošiljatev takoj sprejemu naročbe V Trstu se dobiva pri gosp. lekarnarju SERRAVALLO, Piazza del sale.